

HEBZUCHT IS HERSENWERK

Emoties uitschakelen, verstand volle kracht vooruit. Dat is het devies voor beleggers. Maar is dat onderscheid wel zo gemakkelijk te maken? Zijn we wel in staat tot puur rationeel gedrag? Hersenwetenschapper Margriet Sitskoorn legt uit.

Hebzucht. Het is één van de zeven hoofdzonden en wordt als belangrijke oorzaak gezien van de recente financiële crises. Topmannen en –bankiers verdienen miljoenen door onverantwoorde risico's te nemen waar anderen voor opdraaien. Is hebzucht aangeleerd, aangeboren of zit het in ons brein ingebakken?

Als er iemand een zinnig antwoord zou kunnen geven op die vragen dan is het Margriet Sitskoorn wel. De hoogleraar klinische neuropsychologie is samen met mensen als neurobioloog Dick Swaab verantwoordelijk voor de groeiende publieke belangstelling voor de hersenen. Zij slagen erin om hun expertise over het brein helder en smakelijk te presenteren. Swaab deed dat twee jaar geleden in zijn bestseller 'Wij zijn ons brein'; Sitskoorn publiceerde vier jaar eerder het goedverkochte boek 'het maakbare brein.'

In 2010 nam zij de zeven hoofdzonden als leidraad voor

een nieuw boek. Zitten daar lessen in voor beleggers? Een gesprek.

Hoe is hebzucht neurologisch te verklaren?

We denken dat we allemaal heel rationeel bezig zijn maar ons brein is nog heel hedonistisch, heel primair ingesteld. Hebzucht hebben we allemaal in ons. Dat is niet zo bezwaarlijk. Maar als dat niet gecontroleerd wordt, zijn we geneigd om door te slaan, te grote risico's te nemen. In onze hersenen zitten oude mechanismen gekoppeld aan pijn- en genotsstructuren. Dit bepaalt sterk ons gedrag. Als ons genotsnetwerk wordt geprikkeld, voelt dat lekker en dan willen we dat gedrag herhalen. Of het nu gaat om voedsel, seks, macht of geld vergaren.

Hoe kan het dat de financiële wereld meer hebzucht wordt toegedicht dan andere sectoren?

Dat heeft te maken met omge-

“JE ZOU HOPEN DAT ER IN DE FINANCIËLE MARKTEN EEN CORRIGEREND MECHANISME ZOU OPTREDEN. DAT GAAT NIET VANZELF.”

vingsfactoren. Aan de ene kant hebben we die oude genotsstructuren in onze hersenen. Aan de andere kant zijn er mechanismen in de prefrontale hersenschors. Daar ontwikkelen zich vanaf de puberteit 'hogere' vaardigheden zoals verantwoordelijkheid, langetermijndenken, leiderschap en het onderdrukken van ongewenst gedrag.

Correctie vanuit de omgeving is daarbij van wezenlijk belang, anders werkt die prefrontale hersenschors niet goed en krijg je sociaal gedrag.

Je zou hopen dat er in de financiële markten een corrigerend mechanisme zou optreden. Dat gaat niet vanzelf. Het brein is eigenlijk een heel efficiënt orgaan dat een weg zoekt in de situatie zoals die is. Wil je dat veranderen dan moet daar moeite voor gedaan worden. Dat gebeurt als anderen je op je vingers tikken en blijven tikken. Maar als het weer beter gaat en de correcties verdwijnen, dan